

barnet, Anders, två dagar före vigseln. Barnet dör inom en månad. Johannes anges vara sjöman - troligen befinner han sig på någon längre sjöresa som hindrar kontrahenterna att vigas tidigare. Under de följande åren föds ytterligare nio barn. Endast ett enda av dessa, dottern Oleana, överlever ettårsdagen – en även för denna tid exceptionell hög barnadödlighet.

När det gamla seklet lider mot sitt slut och det nya gryr ägs Rönnö av två familjer, kusinerna Anna Nilsson (egentligen hennes man Johannes Johannesson) i "oppistöva", och Helena Halvardsson (egentligen hennes man Anders Jonsson) i "neristöva". Därutöver finns torpare på Lerholmen (senare kallat Klinken) och på Kollen, och kanske några strandsittare. Från denna tid och framåt får vi inblickar i familjernas utveckling med hjälp av husförhållningsböckerna (som är förda i femårsperioder) [5].

Hos Johannes och Anna i "oppistöva" bor vid den tiden Annas åldriga moder Maria och hennes tredje man Jon (Maria kommer att dö våren 1801, och Jon flyttar då sannolikt tillbaka till fastlandet), dottern Oleana (sju år på det åttonde), och säkerligen en dräng och en piga.

Att ha tjänstefolk var på denna tid en självklarhet även i mindre välbeställda hushåll. Vatten och ved skulle bäras in och slaskvatten ut, korna skulle utfodras och vattnas och mjölkas, mjölken skulle tas om hand. Dessutom fanns det vanligen ett antal ungar. Och på åker och äng krävdes periodvis flera armar än familjens egna. Lönen för drängen och pigan var obetydlig - belastningen på husbondefamiljen var väl huvudsakligen de extra munnar som skulle mättas.

Det ansågs inte som något nedsättande att arbeta som dräng eller piga (detta är en uppfinning i vår tid, av bortskämda svenska fyrtio-talister), snarare som en lärorik övergångstid innan man själv skulle bilda familj. Grannflickan Katharina (dotter till Anders och Helena) arbetar senare i många år som piga hos Johannes och Anna. I husförhållningsböckerna används f.ö. benämningarna dräng och piga även för hemmasöner och -döttrar.

I granngården "neristöva" hade mormor, Börta, dött sommaren 1797, inte 67 år fyllda (morfar, Halvard, dog redan 1781, ännu inte 40). Där

kronohemman om ½ mantal, och åbon "Burtta" taxeras för 40 daler lös egendom. Några år senare blir ende sonen Olof myndig och tillträder arrendet. (Storleken på Rönnö nerjusteras, "förmedlas", senare till ¼ mtl).

Som ett led i stabiliseringen av de svenska statsfinanserna, som är i botten efter Karl XII:s död, börjar staten sälja ut kronohemman till brukarna, åboarna. Olof Hansson utnyttjar 1722 möjligheten att skattköpa det tidigare kronohemmanet, och övergår från att vara arrendator (åbo) till att vara självägande bonde – låt vara av en helt annan klass än den äldre halvbrodern Nils.

Fyra döttrar till Olof Hansson och hans hustru Marta Jonsdotter blir gamla nog att gifta sig och bilda egna familjer. Alla gifter sig i förhållandevis mogen ålder. Den äldsta, Margareta, är 28 när hon 1751 gifter sig med Per Anderson från Ramsö och flyttar dit. Den tredje flickan i åldersordning, Cecilia, är 24 när hon nyåret 1752 gifter sig med Gude Larsson och flyttar till Öddö. Kvar hemma finns då näst äldsta dottern Maria och lillflickan Brita (Börta). Det är dessa två som kommer att föra släkten vidare på hemön.

Maria är 32 år när hon 1756 gifter sig med Nils Andersson från Långö och får dottern Anna (som vi strax skall återkomma till). Nils dör efter några få år, Maria gifter om sig med Erik Jönsson från Rävö och får sonen Nils (som längre fram kommer att bosätta sig på Kollen, torp under Rönnö). Även Erik dör, Maria blir återigen änka, och gifter sig så småningom en tredje gång, med Jon Nilsson från Lytorp, Skee. Detta äktenskap blir barnlöst.

Systemen Börta är 31 år när hon våren 1762 gifter sig med den 11 år yngre Halvard Haraldsson från Ramsö. Paret bosätter sig "Framme" på Rönnö, som nu får två hus, det ena ovanför, det andra nedanför vägen över ön, och följaktligen benämnda "oppistöva" (där systrarna är födda och där Maria bor kvar) och "neristöva". Halvard och Börta får bara ett efterlevande barn, Helena.

Anna Nilsson gifter sig strax före jul 1780 med Johannes Johannesson från Allemarken (nära Håvedalen) i Skee. Johannes är 27, Anna 22. Om vi skall tro kyrkböckerna föds första

